

Ministerstvo
životního prostředí

Zpráva o plnění cíle, zásad a opatření v oblasti předcházení vzniku potravinového odpadu v ČR v letech 2018-2024

Ministerstvo životního prostředí

2026

Zpracovatel: Ministerstvo životního prostředí, odbor cirkulární ekonomiky a odpadů

Zpracovali:

Ing. Gabriela Bulková, MBA

Mgr. Jan Vaculík

Ing. Vlastislav Kotrč

Obsah

1.	Úvod.....	4
1.1	Cíl	4
1.2	Přehled zásad	4
1.3	Přehled opatření	5
2.	Metodika hodnocení.....	6
3.	Vyhodnocení plnění cíle.....	7
	Cíl.....	7
4.	Vyhodnocení plnění zásad	8
	Zásada a)	8
	Zásada b)	11
	Zásada c)	12
5.	Vyhodnocení plnění opatření	13
	Opatření a)	13
	Opatření b).....	15
	Opatření c).....	16
	Opatření d).....	22
	Opatření e).....	23
	Opatření f).....	24
	Opatření g).....	24
	Opatření h).....	26
	Závěr.....	28

1. Úvod

Potravinový odpad vzniká napříč celým potravinovým řetězcem, od prvovýroby přes zpracování, distribuci a maloobchod až po sektor stravovacích služeb a domácnosti. Předcházení vzniku potravinového odpadu představuje jednu z priorit Programu předcházení vzniku odpadů, který je součástí Plánu odpadového hospodářství České republiky a současně významný nástroj naplňování cílů a principů oběhového hospodářství.

Hlavním cílem je předcházet vzniku potravinového odpadu a snižovat jeho množství na všech úrovních potravinového řetězce při současné podpoře redistribuce potravin pro lidskou spotřebu, využití neprodaných potravin jako krmiv a posilování informovanosti veřejnosti.

Předložená zpráva hodnotí plnění stanoveného cíle, zásad a opatření na základě dostupných údajů, realizovaných projektů, legislativních změn a aktivit veřejné správy, soukromého sektoru, akademické sféry a neziskových organizací.

Hodnocení se vztahuje k Plánu odpadového hospodářství (2015-2024) a hodnotí období mezi lety 2018-2024.

1.1 Cíl

Předcházet vzniku potravinových odpadů a snižovat jejich množství na všech úrovních potravinového řetězce.

1.2 Přehled zásad

- a) Podporovat systémy darování potravin a jejich přerozdělování pro lidskou spotřebu.
- b) Podporovat jiné využití potravin případně i jako krmiva za dodržení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o vedlejších produktech živočišného původu, pokud není možné další přerozdělování potravin pro lidskou spotřebu.
- c) Podporovat snižování množství potravinového odpadu ze spotřeby potravin u občanů.

1.3 Přehled opatření

- a) Provádět a podporovat osvětu s cílem zvyšovat povědomí veřejnosti o otázkách souvisejících s předcházením vzniku potravinového odpadu a zlepšit povědomí spotřebitelů o významu dat spotřeby a minimální trvanlivosti.
- b) Analyzovat podmínky pro darování pokrmů z restaurací a stravoven v zájmu jejich využití.
- c) Podporovat funkci a činnost potravinových bank.
- d) Přistoupit ke sledování množství potravinového odpadu vzniklého v prvovýrobě, při zpracovávání a výrobě, v maloobchodě a jiných způsobech distribuce potravin, v restauracích a stravovacích službách a v domácnostech a dále sledování nakládání s těmito odpady a sledování toku potravin, které byly přerozděleny pro lidskou spotřebu, nebo které byly zpracovány na krmivo.
- e) Vypracovat analýzu množství a toku potravinových odpadů v ČR.
- f) Podporovat činnosti a osvětu neziskových a charitativních organizací a dalších iniciativ v oblasti předcházení vzniku potravinových odpadů.
- g) Vytvářet podmínky pro uzavírání dobrovolných dohod v oblasti předcházení vzniku a snižování množství potravinových odpadů na úrovni producentů, zpracovatelů, prodejců a distributorů potravin, zejména v sektoru veřejného stravování a obchodního prodeje.
- h) Podpora programů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti předcházení vzniku odpadů z potravin.

2. Metodika hodnocení

K hodnocení plnění předcházení potravinového odpadu za období 2018-2024 byla využita stupnice hodnocení z Metodiky hodnocení cílů Plánu odpadového hospodářství České republiky:

Plnění cíle, zásad a opatření je hodnoceno dle stupnice:

- cíl / zásada / opatření - plněno,
- cíl / zásada / opatření - částečně plněno,
- cíl / zásada / opatření) - není plněno.

"Plněno" - jsou plněna vhodná opatření, probíhají aktivity na plnění, úkol pokračuje, cíl bude hodnocen i v dalším období.

"Částečně plněno" - probíhají aktivity na plnění, nebylo přistoupeno k plnění všech vhodných opatření, úkol pokračuje, cíl / zásada budou hodnoceny i v dalším období. Může být identifikován problém při plnění a doporučen další vhodný postup.

„Není plněno“ - doposud neprobíhají žádné aktivity na plnění, zatím nebylo přistoupeno k plnění žádných vhodných opatření. Úkol pokračuje a cíl / zásada budou hodnoceny v dalším období. V rámci hodnotící zprávy je vyhodnoceno plnění hlavního cíle a souhrnně posouzeno plnění strategie.

3. Vyhodnocení plnění cíle

Cíl

Předcházet vzniku potravinových odpadů a snižovat jejich množství na všech úrovních potravinového řetězce.

Hodnocení: CÍL PLNĚN

Cílem v rámci plnění Programu předcházení vzniku potravinového odpadu v POH ČR bylo předcházet vzniku potravinového odpadu a snižovat jeho množství na všech úrovních potravinového řetězce. Cíl byl pozvolna plněn na základě dostupných dat vztahujících se k produkci potravinového odpadu v České republice v průběhu sledovaných let¹.

Celková produkce potravinového odpadu v České republice vykazuje v posledních letech mírně klesající trend. Zatímco v roce 2018 činila odhadovaná produkce potravinového odpadu 1 146 tis. tun, v roce 2021 evidovaná produkce mírně poklesla na 1 138 tis. tun a v 2024 opět poklesla na 1 104 tis. tun. Přestože v letech 2021 a 2024 došlo k mírnému meziročnímu nárůstu, dlouhodobý vývoj naznačuje postupné naplňování cíle snižování množství potravinového odpadu.

Tabulka 1: Produkce potravinového odpadu v ČR

Rok	Produkce (tis. t)
2018	1 146
2019	1 146
2020	1 112
2021	1 138
2022	1 081
2023	1 063
2024	1 104

¹ Informace k produkci potravinového odpadu v EU jsou k dispozici na https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Food_waste_and_food_waste_prevention_-_estimates.

Vývoj produkce potvrzuje účinnost přijatých opatření zaměřených na prevenci vzniku potravinového odpadu, a to zejména rozvoj systémů darování potravin, vzdělávání spotřebitelů a podporu potravinových bank.

4. Vyhodnocení plnění zásad

Zásada a)

Podporovat systémy darování potravin a jejich přerozdělování pro lidskou spotřebu.

Hodnocení: ZÁSADA PLNĚNA

V hodnoceném období byly realizovány významné legislativní, organizační i infrastrukturní kroky směřující k omezení plýtvání potravinami a zvyšování objemu redistribuovaných potravin.

Legislativní opatření

Zásadní legislativní opatření představovala novela zákona o potravinách (zákon č. 110/1997 Sb.), která s účinností od 1. ledna 2018 stanovila povinnost darování bezpečných a zdravotně nezávadných potravin pro vybrané provozovatele potravinářských podniků. Povinnost se vztahuje výhradně na provozovatele potravinářských podniků, kteří uvádějí do oběhu potraviny v maloobchodě s prodejní plochou nad 400 m².

K omezení plýtvání potravinami přispělo přijetí vyhlášky č. 121/2023 Sb., o požadavcích na pokrmy, která upravuje požadavky na pokrmy a umožňuje jejich darování. Vymezuje také kritéria pro bezpečnost pokrmů, teploty a podmínky pro uvádění pokrmů na trh. Zároveň také usnadňuje možnosti darování pokrmů pomocí zchlazení nebo zmražení pokrmů a tím umožňuje darování přebytečných pokrmů ve lhůtě pro jejich vydání i jinak než skrze potravinové banky.

Strategická spolupráce

V květnu 2022 uzavřely Ministerstvo životního prostředí (dále „MŽP“), Ministerstvo zemědělství (dále „MZe“), Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR (dále „SOCR ČR“) a Česká federace potravinových bank (dále „ČFPB“) společnou deklaraci **„Místo plýtvání potravinami společně podpoříme lidi v nouzi“**. Iniciativa se realizovala prostřednictvím pravidelných celorepublikových sbírek potravin, do kterých se zapojily hlavní obchodní řetězce

i online platformy. Pomoc byla určena především seniorům, rodičům samoživitelům, pěstounským rodinám, dětem z dětských domovů, handicapovaným občanům a lidem bez domova. Darované potraviny a drogerie se distribuovaly prostřednictvím regionálních skladů potravinových bank a místních neziskových organizací přímo k potřebným po celé České republice. Obchodní řetězce (Albert, Billa, COOP, Globus, Kaufland, Lidl, makro, Penny Market, Tesco, síť drogerií ROSSMANN a online obchody Košík.cz, Rohlík.cz a iTesco) kromě účasti v pravidelných sbírkách poskytovaly potravinovým bankám podporu celoročně, včetně logistických kapacit a organizační pomoci při realizaci projektů.

Podpora činnosti nestátních neziskových organizací

MŽP dlouhodobě podporuje aktivity nestátních neziskových organizací (dále „NNO“) v oblasti ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje, a to v rámci Programu na podporu projektů NNO. Organizace Zachraň jídlo získala v letech 2022–2024 podporu na několik osvětových projektů zaměřených na problematiku plýtvání potravinami a předcházení vzniku potravinových odpadů. V roce 2022 projekt **„Informujeme spotřebitele o plýtvání jídlem“**, v roce 2023 projekty **„Září proti plýtvání jídlem“** a **„Informační portál o plýtvání potravinami“** a v roce 2024 projekt **„Informační portál k snížení potravinového odpadu“**.

Programová podpora potravinových bank

MŽP podporuje rozvoj infrastruktury potravinových bank dlouhodobě prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí (OPŽP). V programovém období OPŽP 2014–2020 bylo z prioritní osy 3 „Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika“ podpořeno celkem 22 projektů potravinových bank za více než 500 mil. Kč (detailně popsáno v Hodnocení plnění Opatření – c) Podporovat funkci a činnost potravinových bank).

Data potravinových bank (2024)

K poslednímu roku hodnotící zprávy (2024), potravinové banky pomohly 430 000 lidí prostřednictvím 1 452 organizací a 201 výdejen přímé potravinové pomoci. Díky spolupráci potravinových bank a obcí bylo rozdáno přes 370 000 potravinových balíčků, zejména rodinám v krizi, samoživitelům a seniorům.

Darování potravin z gastroprovozů

Projekt **Zachraň oběd** (spuštěn v březnu 2022) daruje hotové pokrmy pro charitativní účely z podnikových (a školních) jídelen či od distributorů hotových pokrmů. Do srpna 2024 se zapojilo 16 gastroprovozů a 2 logističní partneři, kteří pomohli zachránit přes 56 000 porcí jídla.

Zapojení obchodních řetězců

Obchodní řetězec **Albert** byl největším dárce, v roce 2024 daroval 3 852 tun potravin. Ve spolupráci s potravinovými bankami zavedl Albert v roce 2023 večerní darování jídla z obchodů přímo na stoly lidí v nouzi. V roce 2024 projekt přinesl meziroční navýšení darů o 10 %. Od roku 2020 daroval řetězec Albert potravinovým bankám po celém Česku 13 dodávek s chladicí vestavbou pro lepší svoz čerstvých potravin.

Lidl v roce 2024 daroval více než 257 tun potravin.

Kaufland dlouhodobě úzce spolupracuje s Českou federací potravinových bank. Za rok 2024 předal Kaufland 451 tun potravin.

Tesco v roce 2024 zavedlo aplikaci **Foodiverse**, která má za cíl pomoci obchodům a charitativním partnerům usnadnit jejich práci a zvýšit objem darovaných přebytečných potravin, které lze stále bezpečně konzumovat. Dodavatelé se propojí skrze aplikaci Foodiverse s potravinovými bankami a charitativními organizacemi, které budou moci přímo z jejich provozů odebírat přebytečné potraviny. Všechny prodejny sítě Tesco jsou zapojeny do interního programu darování přebytku potravin.

Penny se v roce 2023 jako první potravinový obchodní řetězec zapojilo do iniciativy **Nesnězeno**. Tato iniciativa funguje jako mobilní aplikace, ve které zapojené podniky nabízejí balíčky potravin s blízkým datem spotřeby.

Zapojení místních iniciativ do mezinárodních projektů

Organizace **Zachraň jídlo** se zapojila do mezinárodního projektu foodCIRCUS (Circular Solutions for Keeping Food Waste out of Central Europe's Schools), který řeší problematiku plýtvání potravinami ve školních jídelnách v regionu střední Evropy. Výstupy projektu měly za cíl zahrnout příklady dobré praxe z pilotních akcí, vzdělávací materiály pro implementaci ve školách, strategii s doporučením pro řešení problému plýtvání na vyšší úrovni a představení inovativních řešení pro recyklaci a využití zbytků jídla v souladu s principy oběhového hospodářství. Organizace se zaměřila na skutečné snížení plýtvání, možnosti zhodnocení zbytků a zapojení různých subjektů. Projekt byl podpořen grantem programu Interreg CENTRAL EUROPE 2021-2027, běžel po dobu 30 měsíců a vedle organizace Zachraň jídlo se na něm podíleli partneři z Rakouska, Polska, Maďarska a Itálie.

Zásada b)

Podporovat jiné využití potravin případně i jako krmiva za dodržení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o vedlejších produktech živočišného původu, pokud není možné další přerozdělování potravin po lidskou spotřebu.

Hodnocení: ZÁSADA PLNĚNA

Pro potraviny nevhodné k lidské spotřebě byly rozvíjeny systémy jejich využívání jako krmiv pro hospodářská i zoologická zvířata.

Využití jako krmivo pro zvířata

V rámci boje proti plýtvání **Penny** spustilo projekt **PENNY PRO ZOO**, v jehož rámci dodává zvířatům ovoce a zeleninu ze svých obchodů, které už zákazníkům v rámci přísných požadavků na kvalitu nechce nabízet. Celkově PENNY od začátku projektu dodalo do více než 30 zoologických zahrad bezmála 90 tun ovoce a zeleniny.

Lidl rovněž nabízí neprodejnou zeleninu a ovoce zoologickým zahradám a podobným spolkům od roku 2020.

Společnost **BROP**, která spolupracuje se společností **Tesco** přesměrovala 850 tun potravin jako krmivo pro zvířata.

Neprodané potraviny, které již nesplňují nároky na lidskou konzumaci, daruje řetězec **Albert** ke zkrmení. Celkově do 36 organizací, jako jsou záchranné stanice, zoologické zahrady nebo farmy, zamířilo v roce 2023 přes 446 tun ovoce, zeleniny nebo pečiva.

Inovativní formy zpracování na krmivo

V okolí Prahy je v současné době připravována realizace projektu zaměřeného na výstavbu farmy pro chov larev Bráněnky. Investorem projektu je rakouská společnost Reploid Group AG. Při nastavení optimálních podmínek jako je např. teplota, množství a typ potravy jsou larvy schopné snížit objem zpracovaného materiálu až o 60 % a zabudovat až 20 % do své biomasy za pouhých 7 dní. Nutričně bohaté larvy Bráněnky mají všestranné použití v průmyslu krmiv pro domácí mazlíčky (psy a kočky) a hospodářská zvířata (ryby a slepice). Zbytky a exkrementy larev jsou využitelné jako hnojivo, vysoká koncentrace organických látek obohacuje půdu a vysoký obsah živin stimuluje růst rostlin.

Zásada c)

Podporovat snižování množství potravinového odpadu ze spotřeby potravin u občanů.

Hodnocení: ZÁSADA PLNĚNA

MŽP realizovalo řadu osvětových aktivit zaměřených na domácnosti, školy i širokou veřejnost. Díky těmto aktivitám dochází ke zvyšování povědomí o správném skladování potravin, plánování nákupů a využívání zbytků potravin.

Osvětové činnosti MŽP

Ministerstvo životního prostředí vydalo praktický leták **„Potraviny jsou cenné“**, který slouží jako manuál pro domácnosti pro efektivní skladování, využívání potravin s cílem maximální redukce plýtvání potravinami.

Podpora snižování množství potravinového odpadu v domácnostech je rovněž součástí publikace **„Průvodce předcházením vzniku odpadů v domácnosti“**. Tématice potravinového odpadu je v dokumentu věnována samostatná kapitola, která komplexně shrnuje praktické návody a doporučení. Obsah sahá od tipů pro efektivní nákup a správné skladování potravin přes objasnění dopadů plýtvání až po vysvětlení klíčových pojmů, jako je rozdíl mezi datem minimální trvanlivosti a datem použitelnosti.

Ve sledovaném období probíhal výzkumný projekt **Prague Food Waste** spolufinancovaný Technologickou agenturou ČR (TAČR) a Ministerstvem životního prostředí (MŽP), který je detailněji popsán v opatření h).

Metodika pro začlenění problematiky předcházení vzniku odpadů do výuky

V rámci projektu TAČR Beta **Hledání nových způsobů informační podpory při realizaci Programu předcházení vzniku odpadů ČR** byla vypracována Metodika pro začlenění problematiky předcházení vzniku odpadů do výuky pro jednotlivé stupně škol a mimoškolní výchovu. Cílem dokumentu je zajistit komplexní informační podporu v této oblasti, včetně integrace tématu do školních osnov, vzdělávacích programů a výchovně-osvětových aktivit zaměřených na ochranu a tvorbu životního prostředí.

Nedílnou součástí metodiky je příloha č. 1: 4 příklady EVP na téma **„Hospodaření potravinami a problematika plýtvání jídlem“**. Tato příloha obsahuje výukové materiály diferencované pro jednotlivé ročníky základních škol, střední školy a čtyřletá gymnázia. K těmto materiálům byly rovněž vytvořeny podklady pro získání zpětné vazby přímo od žáků a studentů, kteří výukou prošli.

Metodika vzdělávání obyvatel pro obce v oblasti odpadového a oběhového hospodářství

Metodika je zaměřena na osvětu a environmentální výchovu v oblasti nakládání s odpady z domácností, jakožto jednou ze základních oblastí (dovedností), kterou by měli obyvatelé zvládat. Tato metodika certifikovaná Ministerstvem životního prostředí obsahuje manuál pro konkrétní způsoby komunikace odpadové problematiky směrem k obyvatelům, které lze vnímat jako minimální doporučený rozsah komunikace realizované obcemi v oblasti odpadového hospodářství. Manuál zahrnuje využití polepů, letáků, webových stránek, komunikaci se školami a doorstepping a jeho součástí jsou i návrhy tematických informačních letáků. Metodika poskytuje praktický návod včetně přímo využitelných příkladů realizace komunikace pro místní úřady. Cílem je usnadnit nastavení systému optimální a trvalé komunikace s obyvateli vedoucí ke snižování a předcházení produkce odpadů, ke zvyšování třídění komunálního odpadu a ke zlepšování motivace a informovanosti obyvatel o odpadovém hospodářství. Cílem Metodiky je pomoci obcím s tvorbou komunikační strategie, informačních kampaní a ekologickou výchovou za účelem zvýšení účinnosti nastavených systémů nakládání s odpady a předcházení vzniku odpadů.

5. Vyhodnocení plnění opatření

Opatření a)

Provádět a podporovat osvětu s cílem zvyšovat povědomí veřejnosti o otázkách souvisejících s předcházením vzniku potravinového odpadu a zlepšit povědomí spotřebitelů o významu dat spotřeby a minimální trvanlivosti.

Hodnocení: OPATŘENÍ PLNĚNO

Osvětová činnost byla diverzifikovaná, zaměřovala se na širokou veřejnost, školy i profesionály a byla součástí mnoha podporovaných projektů.

Vzdělávací projekty pro školy

Projekt **Smart Food** (Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Provozně ekonomická fakulta Mendelovy univerzity v Brně, Pražský inovační institut a hlavní město Praha) vytvořil interaktivní výukové materiály pro žáky. Vzdělávací obsah shrnul všechny klíčové oblasti v podobě osmi okruhů, které poukazují na místa, kde se nejčastěji plýtvá. Navazující projekt **Smart food II “Od vidlí až po vidličku ... a ještě dál”** byl podpořen z Národního

programu Životní prostředí v rámci Národního plánu obnovy, konkrétně výzvou č. 2/23 - "Environmentální vzdělávání a osvěta o změně klimatu".

Kampaně a iniciativy

Řetězec **Kaufland** vzdělává veřejnost kampaní "**Nekrm koš**". Tato kampaň má za cíl pomoci domácnostem omezit plýtvání jídlem. Tyto informace seznamují uživatele s tím, jaký je rozdíl mezi datem spotřeby a doporučenou minimální trvanlivostí, jak správně skladovat jednotlivé druhy potravin, jak zacházet s lednicí a mrazákem pro dosažení co nejmenšího potravinového odpadu nebo co proti plýtvání potravinami dělá společnost Kaufland.

Projekt **Wasteful GENERATION** (Provozně ekonomická fakulta Mendelovy univerzity v Brně ve spolupráci s GREEN Solutions s.r.o, INESAN s.r.o., Fakulta mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy) cílí na mladé lidi kampaní "**Nebud' Trash**". Projekt je zaměřen na spotřebitelské chování při nakládání s potravinami v domácnostech a má za cíl podpořit změnu behaviorálních vzorců spotřebitele generace Z v oblasti nakládání s potravinami směrem k udržitelné spotřebě.

Hackathon Wastedhack, koordinovaný Potravinovou bankou Praha a Středočeský kraj, podnítil tvorbu kreativních spotů. Cílem tohoto hackathonu bylo vytvořit maximálně minutový multimediální spot na téma *Proč neplýtvat jídlem* se zaměřením na mladou generaci.

V roce 2024 proběhla kampaň „**#Safe2EatEU**“, kterou pořádal Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA). V Česku ji představil a odbornou spolupráci zajistil Odbor bezpečnosti potravin **Ministerstva zemědělství**. Cílem této kampaně bylo zvýšit povědomí o tom, jak šetrněji nakládat s potravinami.

Organizace **Greenpeace** uspořádala v roce 2019 kampaň „**Máš na míň**“, která byla rozdělena na fáze zabývající se potravinami, energiemi, spotřebním zbožím a odpady. Cílem potravinové fáze kampaně bylo naučit spotřebitele méně plýtvat jídlem, více se zajímat o ekologickou stopu potravin a také poskytnout nástroje a informace, jak tlačit na politiky a prodejce, aby podporovali udržitelnou produkci potravin.

Projekt **Podpora proenvironmentálních vzorců chování a incentivy pro behaviorální změnu v produkci potravinových odpadů a plýtvání**, který probíhal mezi lety 2019-2022, byl iniciativou zaměřenou na snížení potravinového odpadu v souladu s cíli udržitelného rozvoje Organizace spojených národů. S finančním přispěním Technologické agentury ČR čelil projekt výzvám spojeným s omezenou dostupností dat a nekonzistentními definicemi plýtvání potravin. Hlavním cílem projektu bylo zavedení behaviorálních intervencí, které povedou k významnému snížení množství potravinového odpadu. Ve vybraných městských částech v Brně probíhalo měření vyhozeného množství potravin, které se objevilo

v komunálním směsném odpadu. Tato měření probíhala ve spolupráci se společnostmi SAKO Brno a.s. a Green Solution s.r.o. Současně probíhalo formou dotazníkového šetření s cílem zjistit, jaké jsou spotřebitelské návyky související s nákupem, skladováním, vařením a vyhazováním potravin. Jedním z výstupů projektu byla informační kampaň „**Kupcosníš**“, která měla za cíl zamezit plýtvání potravinami pomocí změny chování domácností prostřednictvím 3 základních pilířů – správného nakupování, správného skladování potravin a využívání zbytků potravin.

Osvětový projekt pro firmy

Grantový projekt **Cesta gastroprovozu k udržitelnosti** (financován Státním fondem životního prostředí ČR) vzdělává majitele restaurací (např. Gran Fierro, Etapa, Eska) v principech oběhového hospodářství a seznamuje je s uzavřeným cyklem jídla, aby se organické zbytky vyprodukované během vaření vracely zpátky do půdy v podobě výživného kompostu.

Opatření b)

Analyzovat podmínky pro darování pokrmů z restaurací a stravoven v zájmu jejich využití.

Hodnocení: OPATŘENÍ PLNĚNO

Bylo podporováno mnoho praktických projektů ukazující funkční modely darování potravin a prevence vzniku potravinového odpadu.

Projekt **Zachraň oběd** (spuštěn v březnu 2022) je přímým důkazem fungujícího systému darování hotových jídel. Tento projekt funguje skrze darování hotových pokrmů pro charitativní účely z podnikových (a školních) jídelen či od distributorů hotových pokrmů. K roku 2024 bylo zapojeno 16 gastroprovozů, 2 logističtí partneři. Od začátku projektu do srpna 2024 bylo zachráněno přes 56 000 porcí.

Dvouletý výzkumný projekt **RedPot** zaměřený na redukci plýtvání potravinami ve veřejném stravování byl ukončen na podzim roku 2020. Na tomto prvním projektu svého druhu v České republice spolupracovalo Technologické centrum AV ČR, Ústav zemědělské ekonomiky a informací a agentura Median. Projekt navázal na obecná doporučení evropského výzkumného projektu **EU FUSIONS** pro mapování potravinových ztrát ze sociálního, ekonomického a environmentálního pohledu a vypracoval národní metodiku pro analýzu a redukci plýtvání potravinami ve veřejném stravování v ČR. Vytvořená metodika slouží jako odborný podklad pro státní správu a politické rozhodování v oblasti potravinových ztrát

a současně poskytuje podnikům veřejného stravování přístup k inovativním technologickým a organizačním postupům, včetně subjektů nezapojených do projektu. Projekt kombinoval analytické a participativní metody, čímž podpořil spolupráci mezi podnikatelskou, akademickou, neziskovou a rozhodovací sférou. Výsledky byly prezentovány v odborných médiích z oblasti ekologie, odpadového hospodářství, zemědělství a HORECA segmentu, stejně jako ve zpravodajských médiích včetně iDnes a České televize.

Aplikace **Nášup.cz** funguje jako nástroj prevence ve školních jídelnách tím, že poskytuje kuchařkám okamžitou zpětnou vazbu, což zjednodušuje tvorbu jídelníčku a redukuje odpad.

Dlouhodobý projekt **Meníčka pro bezdomovce**, vykázal poslední dostupnou Zprávu o stavu projektu za rok 2021 v roce 2022. V rámci tohoto projektu poskytovaly provozovny veřejného stravování zdarma v pracovní dny nespotřebovaná (respektive neprodaná) polední menu včetně polévek lidem bez přístřeší. Polední menu se sváželo do Městského střediska krizové a sociální pomoci pro osoby v extrémní sociální situaci, Masná 3b, Brno – střed (dále jen MSKSP). Výdej následně probíhal zpravidla mezi 14:00 až 15:00 v suterénu budovy ve všední dny, podle přivezeného množství jídel. Za poslední vykazovaný rok 2021 bylo vydáno 6919 porcí. V roce 2022 zůstaly v projektu zapojeny 3 provozovny veřejného stravování společně s jednou provozovnou, která se zapojovala pouze na období letních prázdnin a v září běžného kalendářního roku.

Opatření c)

Podporovat funkci a činnost potravinových bank.

Hodnocení: OPATŘENÍ PLNĚNO

Podpora potravinových bank byla klíčovou a masivně financovanou aktivitou, která pokrývala investice do infrastruktury i provozní náklady.

Investiční podpora MŽP – Operační program Životní prostředí

MŽP podporuje rozvoj infrastruktury potravinových bank dlouhodobě prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí (OPŽP). V operačním období OPŽP 2014–2020 bylo, v rámci prioritní osy 3 „Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika“, podpořeno celkem 22 projektů potravinových bank za více než 500 mil. Kč. Investiční podpora MŽP pokračuje i nadále, skrze nové OPŽP 2021–2027, kde je rovněž připravena dotační podpora do rozvoje infrastruktury potravinových bank, a to v rámci Specifického cíle 1.5 Podpora přechodu na oběhové hospodářství účinně využívající zdroje. Celková alokace vyčleněná

v rámci programového období na podporu rozvoje infrastruktury potravinových bank je 200 mil. Kč.

Tabulka 2: Podpořené projekty Potravinových bank (OPŽP 2014-2020)

	Název žadatele	Kraj realizace	Příspěvek EU (Kč)
1	Potravinová banka Džbánsko, z.s.	Ústecký kraj	952 428
2	Potravinová banka v Ústeckém kraji, z.s.	Ústecký kraj	17 586 724
3	Potravinová banka Jihočeského kraje, z.s.	Jihočeský kraj	9 508 987
4	Potravinová banka Karlovarského kraje, z.s.	Karlovarský kraj	7 944 292
5	Potravinová banka Libereckého kraje, z.s.	Liberecký kraj	10 579 743
6	Potravinová banka Pardubice, z.s.	Pardubický kraj	6 486 652
7	Potravinová banka Džbánsko, z.s.	Ústecký kraj	18 999 447
8	Česká federace potravinových bank, z.s.	Hlavní město Praha	96 296 576
9	Potravinová banka Vysočina, z.s.	Kraj Vysočina	18 666 840
10	Potravinová banka Jihočeského kraje, z.s.	Jihočeský kraj	7 455 216
11	Česká federace potravinových bank, z.s.	Hlavní město Praha	24 161 978
12	Potravinová banka ve Zlínském kraji, z.s.	Zlínský kraj	8 675 073
13	Potravinová banka v Ostravě, z.s.	Moravskoslezský kraj	31 790 035
14	Potravinová banka Pardubice, z.s.	Pardubický kraj	5 658 269
15	Potravinová banka Libereckého kraje, z.s.	Liberecký kraj	10 661 687
16	Potravinová banka Hradec Králové, z.s.	Královehradecký kraj	22 844 548
17	Potravinová banka Central, z.s.	Středočeský kraj	33 499 661
18	Potravinová banka Karlovarského kraje, z.s.	Karlovarský kraj	16 177 112
19	Potravinová banka ve Zlínském kraji, z.s.	Zlínský kraj	5 282 228
20	Potravinová banka Praha a Středočeský kraj, z.s.	Středočeský kraj	75 529 050
21	Potravinová banka Džbánsko, z.s.	Ústecký kraj	26 150 832
22	Potravinová banka Brno a Jihočeský kraj, z.s.	Jihomoravský kraj	51 086 945
Celkem podpořeno 22 projektů za 505 976 323 Kč, navýšení kapacity pro předcházení vzniku potravinových odpadů o 2121 tun/rok.			

Zdroj: MŽP

Realizované projekty

Posílení svozových a skladových kapacit Potravinové banky Džbánsko, z.s.

Předmětem projektu bylo posílení infrastruktury potravinových bank, konkrétně Potravinové banky Džbánsko, z.s., která působí v západní části Ústeckého a severozápadní části Středočeského kraje. V projektu byl realizován nákup svozové a manipulační techniky a pořízeno vybavení skladu. Obsahem projektu nebyly stavební práce. Cílem projektu bylo snížit tvorbu potravinového odpadu a dalších dvou složek (textil, kosmetika/hygienické potřeby).

Sklad potravinové pomoci v Ústeckém kraji

Předmětem předkládaného projektu byla modernizace a navýšení kapacity pro skladování potravin, které se díky předkládanému projektu nestanou odpadem.

Sklad potravinové pomoci v Jihočeském kraji

Předmětem projektu bylo vytvořit kapacitu pro předcházení vzniku potravinového odpadu. Projekt byl realizován za účelem nákupu automobilu a objektu, který představoval tři parcely, dvě budovy a montovanou halu. Objekt byl odkoupen Potravinovou bankou Jihočeského kraje.

Sklad potravinové pomoci v Karlovarském kraji

Předmětem projektu byla koupě a rekonstrukce objektu, který má sloužit jako sklad potravinové banky a bude tak předcházet vzniku potravinového odpadu. Realizace projektu probíhala v obci Královské Poříčí.

Vybudování a rozšíření infrastruktury potravinové banky Libereckého kraje

Projekt byl realizován za účelem nákupu a následné modernizace nemovitosti. Nemovitost byla původně ve vlastnictví statutárního města Liberec a následně byla odkoupena Potravinovou bankou Libereckého kraje. Předmětem projektu bylo navýšit kapacitu objektu za účelem předcházení vzniku potravinového odpadu.

Rozšíření skladovací infrastruktury Potravinové banky Pardubice, z.s.

V rámci projektu prevence vzniku odpadů byly realizovány stavební úpravy dvou objektů ve vlastnictví Potravinové banky Pardubice, z.s., které rozšíří skladovací infrastrukturu pro navýšení kapacity shromažďovaných potravin min. o 30 t/rok. Tyto potraviny před koncem expirační doby nebo jinak poškozené, ale zdravotně nezávadné, jsou shromažďovány od

prodejců a výrobců a ze 100 % distribuovány sociálním partnerům, kteří je bezúplatně předají konečným spotřebitelům z řad nízkopříjmových občanů.

Areál potravinové banky Džbánsko – Velká Černoc

Předmětem projektu bylo posílení infrastruktury potravinových bank, konkrétně Potravinové banky Džbánsko, z.s., která působí v Ústeckém kraji a části Středočeského kraje. V projektu byla realizována první etapa kompletní přestavby areálu bývalé fary na nové skladové zázemí potravinové banky. Dále bylo pořízeno potřebné skladové vybavení a manipulační technika. Realizací projektu vznikla zcela nová skladová kapacita 78,12 t/rok za účelem zabránění vzniku potravinového odpadu.

Sklad potravinové pomoci v ČR

Cílem projektu bylo vytvoření nové kapacity pro záchranu jídla ve Středočeském kraji a v Praze. Díky předkládanému projektu vznikla dodatečná kapacita pro využití většího množství jídla, které by se bez realizace projektu stalo odpadem. Projekt tak předchází vzniku odpadů, což je nejvyšší stupeň hierarchie nakládání s odpady. Realizace projektu proběhla na několika pozemcích v místní části Praha Dubeč.

Vybudování vlastního skladu Potravinové banky v kraji Vysočina

Projekt byl realizován za účelem nákupu a následné modernizace nemovitosti, která byla odkoupena Potravinovou bankou Vysočina pro vybudování vlastního skladu. Předmětem projektu bylo navýšit kapacitu objektu za účelem předcházení vzniku potravinového odpadu. Realizace projektu probíhala na parcele 859 k.ú., Světlá nad Sázavou.

Pořízení vybavení pro Potravinou banku Jihočeského kraje za účelem zvýšení její kapacity

Cílem projektu bylo navýšení kapacity Potravinové banky Jihočeského kraje prostřednictvím pořízení nového vybavení. Díky pořízení předmětů podpory mohla potravinová banka začít skladovat větší objem potravin a byl tak optimalizovány činnosti, které v ní probíhají. Projekt je realizován v katastrálním území České Budějovice.

Rozvoj kapacit Logistického centra ČFPB

Cílem předkládaného projektu bylo navýšení kapacity skladu logistického centra České federace potravinových bank prostřednictvím pořízení nového vybavení. Díky pořízení předmětů podpory mohla potravinová banka začít skladovat větší objem potravin a byl tak ulehčen průběh činností, které v ní probíhají.

Zřízení skladu potravin pro Potravinovou banku ve Zlínském kraji

Projekt byl realizován za účelem nákupu nemovitosti pro Potravinovou banku ve Zlínském kraji k vybudování vlastního skladu. Předmětem projektu bylo navýšit kapacitu objektu za účelem předcházení vzniku potravinového odpadu.

Zřízení skladu pro Potravinovou banku v Ostravě

Projekt byl realizován za účelem nákupu nemovitosti, která má být odkoupena Potravinovou bankou v Ostravě, z.s. pro vybudování vlastního skladu. Předmětem projektu bylo navýšit kapacitu objektu za účelem předcházení vzniku potravinového odpadu. Součástí projektu bylo i pořízení vybavení nezbytného pro provoz potravinové banky (lis na kartony, ovinovací stroj, chladič a mrazicí box).

Rozšíření infrastruktury Potravinové banky Pardubice, z.s.

V rámci projektu byla rozšířena infrastruktura Potravinové banky Pardubice, z.s., která umožnila navýšení kapacity shromažďovaných potravin min. o 15 t/rok. Tyto potraviny před koncem expirační doby nebo jinak poškozené, ale zdravotně nezávadné, jsou shromažďovány od prodejců a výrobců a ze 100 % distribuovány sociálním partnerům, kteří je bezúplatně předají konečným spotřebitelům z řad nízkopříjmových občanů.

Modernizace skladu potravinové banky Libereckého kraje a nákup vybavení

Projekt byl realizován za účelem modernizace budovy a pořízení vybavení pro potřeby Potravinové banky Libereckého kraje. Nemovitost je v majetku Potravinové banky, která ji pořídila v rámci předchozího projektu OPŽP. V rámci modernizace byly provedeny stavební práce a pořízeny dva automobily pro převoz potravin. Předmětem projektu bylo navýšit kapacitu objektu za účelem předcházení vzniku potravinového odpadu.

Zřízení skladu potravin pro Potravinovou banku Hradec Králové

Projekt byl realizován za účelem nákupu nemovitosti pro Potravinovou banku Hradec Králové k vybudování vlastního skladu. Předmětem projektu bylo navýšit kapacitu za účelem předcházení vzniku potravinového odpadu.

Pořízení vlastního skladu Potravinové banky Central, z.s

Cílem projektu byl nákup a vybavení nemovitosti, která slouží jako sklad Potravinové banky Central. Předmětem projektu bylo navýšit kapacitu za účelem předcházení vzniku potravinového odpadu.

Modernizace skladu potravinové pomoci v Karlovarském kraji

Předmětem projektu byly stavební práce vedoucí k modernizaci skladu Potravinové banky Karlovarského kraje. Díky tomu byl ve skladu vytvořen další prostor, a tedy kapacita pro skladování potravin.

Dovybavení skladu potravin Potravinové banky ve Zlínském kraji

Předmětem projektu byla rekonstrukce a vybavení skladu Potravinové banky ve Zlínském kraji. Jednalo se o modernizaci objektu, který byl Potravinovou bankou pořízen v rámci 162.výzvy. Díky remodernizaci bylo možné navýšit kapacitu objektu pro skladování potravin a objekt tak lépe využívat.

Pořízení vlastního skladu Potravinové banky Praha a Středočeský kraj, z.s.

Projekt byl realizován za účelem nákupu nemovitosti, která byla odkoupena Potravinovou bankou v Praze a Středočeském kraji. Předmětem projektu bylo navýšit kapacitu objektu za účelem předcházení vzniku potravinového odpadu.

Areál Potravinové banky Džbánsko - Velká Černoc - II. Etapa

Předmětem projektu bylo posílení infrastruktury potravinových bank, konkrétně Potravinové banky Džbánsko, z.s., která působí v Ústeckém kraji a části Středočeského kraje. V projektu byla realizována druhá etapa kompletní přestavby areálu bývalé fary na nové skladové zázemí potravinové banky. Dále bylo pořízeno potřebné skladové vybavení a manipulační technika a svozové vozidlo. Realizací projektu vznikla nová skladová kapacita 75 t/rok za účelem zabránění vzniku potravinového odpadu.

Pořízení vlastního skladu pro Potravinová banka pro Brno a Jihomoravský kraj, z. s.

Projekt byl realizován za účelem nákupu nemovitosti a souvisejících pozemků, které byly odkoupeny Potravinovou bankou pro Brno a Jihomoravský kraj, z. s. pro vybudování vlastního skladu a koupi předmětného vybavení. Předmětem projektu bylo navýšit kapacitu objektu za účelem předcházení vzniku potravinového odpadu.

Provozní podpora poskytnutá Ministerstvem zemědělství

V roce 2024 bylo vyplaceno téměř 95 mil. Kč. Celkem byla mezi lety 2016-2024 poskytnuta podpora přes 682 mil. Kč. Pro rok 2025 byla schválena alokace 104 mil. Kč. Podpora probíhá prostřednictvím zákona o potravinách a tabákových výrobcích a dotačního programu Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením.

Nepřímá podpora skrze pobídky, poskytnutá Ministerstvem zemědělství

Od roku 2023 bylo v rámci dotačních programů Operačního programu Strategický plán Společné zemědělské politiky zavedeno zvýhodnění zemědělců a výrobců potravin, kteří spolupracují s potravinovými bankami.

Opatření d)

Přistoupit ke sledování množství potravinového odpadu vzniklého v prvovýrobě, při zpracovávání a výrobě, v maloobchodě a jiných způsobech distribuce potravin, v restauracích a stravovacích službách a v domácnostech a dále sledování nakládání s těmito odpady a sledování toku potravin, které byly přerozděleny pro lidskou spotřebu, nebo které byly zpracovány na krmivo.

Hodnocení: OPATŘENÍ PLNĚNO

Sběr dat probíhal na celostátní úrovni, data od původců odpadu byla ohlašována MŽP, které poskytovalo národní reporting do Evropské komise. Data a informace byly rovněž doplňovány detailními výzkumnými projekty. MŽP v rámci Soustavy indikátorů odpadového hospodářství České republiky zavedlo indikátor „*Produkce potravinového odpadu*“ a dále byla jako podklad zpracována metodika pro měření množství a analýzu složení potravinového odpadu.

Sledování množství odpadu

Data podle Soustavy indikátorů odpadového hospodářství o produkci potravinového odpadu jsou k dispozici za roky 2021–2024.

Výzkum

Projekt **Food Waste Prague** (2023–2025), realizovaný ve spolupráci Zachraň jídlo, Mendelova univerzita v Brně (dále jako MENDELU), INESAN a GREEN SOLUTION, měl za cíl získat spolehlivá data o objemu a struktuře odpadu, identifikovat příčiny a vytvořit manuál pro veřejnou správu o tom, jak snížit plýtvání.

Soustava indikátorů odpadového hospodářství ČR

Soustava indikátorů odpadového hospodářství byla aktualizována na základě přijatých indikátorů POH ČR s využitím nového Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH2). Metodika MŽP představuje Soustavu indikátorů odpadového hospodářství k hodnocení stavu odpadového hospodářství ČR a plnění Plánu odpadového hospodářství ČR a plánů odpadového hospodářství nižší úrovně. Soustava indikátorů je zpracována 1 x

ročně. Soustava základních indikátorů je každoročně zveřejněna. Pro výpočet indikátorů ze Soustavy indikátorů jsou použita data ze základního zdroje, agendového informačního systému ministerstva - Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH2). Informační systém odpadového hospodářství je informačním systémem veřejné správy, který spravuje a provozuje ministerstvo (zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech).

Sledovaný indikátor **I.16POTRAV (I.16POTRAV-obyv) Produkce potravinového odpadu** v tunách za rok a kg na obyvatele za rok je rozřazena do jednotlivých fází potravinového řetězce (1. prvovýroba, 2. zpracování a výroba, 3. maloobchodní prodej a jiné způsoby distribuce potravin, 4. restaurace a stravovací služby a 5. domácnosti) podle příslušných kódů CZ NACE, které odpovídají jednotlivým původcům odpadů v řetězci.

Metodika pro měření množství a analýzy složení potravinového odpadu

Metodika pro měření množství a analýzu složení potravinových odpadů slouží jako podklad pro stanovení kvantitativní a kvalitativní bilance potravinových odpadů. Stanovuje přístup pro tvorbu bilance pro všechny fáze potravinového řetězce (prvovýroba, zpracování a výroba, maloobchodní prodej, distribuce potravin, restaurace, stravovací služby, domácnosti). Cílem zpracování metodiky bylo vytvoření podkladu pro porovnávání vývoje produkce odpadů z potravin v průběhu let na území České republiky. Metodika byla připravena pro potřebu státní správy, pro Ministerstvo životního prostředí ČR, odbor cirkulární ekonomiky a odpadů. Metodika je výsledkem řešení projektu „Centrum environmentálního výzkumu. Odpadové a oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost“ (CEVOOH), dílčí úlohy 1C „Biologicky rozložitelné odpady“, který vznikl pro potřeby aplikovaného výzkumu Ministerstva životního prostředí. Metodika je společným výstupem řešitelských týmů Výzkumného ústavu vodohospodářského, T. G. Masaryka, v. v. i., České informační agentury životního prostředí, p. o. a Ústavu chemických procesů AV ČR, v. v. i.

Opatření e)

Vypracovat analýzu množství a toku potravinových odpadů v ČR.

Hodnocení: OPATŘENÍ ČÁSTEČNĚ PLNĚNO

Klíčový indikátor odpadového hospodářství (MŽP) – produkce potravinového odpadu

MŽP od roku 2021 každoročně připravuje a analyzuje data o vzniku potravinového odpadu v jednotlivých fázích potravinového řetězce na podkladě vyhodnocení indikátoru v rámci Soustavy indikátorů odpadového hospodářství. MŽP na svých webových stránkách zveřejňuje tato základní národní data o potravinovém odpadu.

Další zdroj dat z výzkumu

Na analýze dat se rovněž pracovalo prostřednictvím specializovaných výzkumných projektů financovaných z veřejných zdrojů. Výstupy z projektů jako Food Waste Prague (financován Technologickou agenturou ČR), výzkumu MENDELU (Plýtvání potravinami a prevence vzniku potravinového odpadu v domácnostech). Tyto údaje rovněž mohou sloužit jako cenný zdroj informací.

Opatření f)

Podporovat činnosti a osvětu neziskových a charitativních organizací a dalších iniciativ v oblasti předcházení vzniku potravinových odpadů.

Hodnocení: OPATŘENÍ PLNĚNO

Podpora neziskového sektoru a soukromých iniciativ byla robustní a probíhala formou přímého financování, partnerství i podpory osvětových aktivit viz. podpora potravinových bank, financování projektů jako například Cesta gastroprovozu k udržitelnosti (Státní fond Životního prostředí), a partnerství u soukromých projektů jako Zachraň jídlo nebo Zachraň oběd.

Opatření g)

Vytvářet podmínky pro uzavírání dobrovolných dohod v oblasti předcházení vzniku a snižování množství potravinových odpadů na úrovni producentů, zpracovatelů, prodejců a distributorů potravin, zejména v sektoru veřejného stravování a obchodního prodeje.

Hodnocení: OPATŘENÍ PLNĚNO

Byly vytvářeny platformy pro spolupráci, kde se jednotliví aktéři sami zavázali ke konkrétním cílům.

Strategická dohoda

Společná deklarace z května 2022, kterou uzavřeli SOCR ČR, ČFPB, MZe a MŽP, a která nese název „*Místo plýtvání potravinami společně podpoříme lidi v nouzi*“, byla klíčovou dobrovolnou dohodou na nejvyšší úrovni. Tato dohoda se vztahuje ke každoroční **celorepublikové Sbírce potravin**, do které se zapojují obchodní řetězce Albert, Billa, COOP,

Globus, Kaufland, Lidl, Makro, Penny Market, Tesco, síť drogerií ROSSMANN a také on-line obchody Košík.cz, Rohlík.cz a iTesco.

Závazky firem a obchodních řetězců

Obchodní řetězce si stanovovaly vlastní cíle (např. **Albert** snížit objem o 65 % do roku 2025 oproti roku 2016; **Kaufland** snížit množství o 50 % do roku 2030 oproti roku 2019; **Tesco** snížilo množství potravinového odpadu o 82 % od roku 2016/2017.).

Tesco dále navázalo spolupráci s dodavateli v rámci iniciativy **Tesco Perfectly Imperfect**, která je založená na odběru vizuálně nedokonalého ovoce a zeleniny od dodavatelů. Toto zboží se následně nabízí zákazníkům ve vybraných prodejnách Tesco za výhodnou cenu oproti standardnímu zboží, která se týká prodeje vizuálně nedokonalé zeleniny. Příkladem jsou následující společnosti, které jsou zapojeny do této iniciativy:

V případě společnosti **BROP** se jedná o „**Baby potatoes**“, malé brambůrky, které jinak zůstanou na poli, protože velikostně nepatří do běžného pytle. Je na nich založená řada receptů, a tento nový produkt tak mnoho zákazníků cíleně vyhledává.

Firma **Greenyard** se soustředí na udržitelnost prostřednictvím certifikace **Farm Sustainability Audits**, kterou získalo 19 % z jejich pěstitelů. Firma využívá odpad z výroby, například mrkvové odřezky a ovoce nesplňující barevné standardy pro džusy a marmelády. Dále pracují na využití částí brokolicových košťálů do polévek, čímž minimalizují plýtvání a podporují udržitelné zpracování surovin.

Penny od roku 2022 prodává „**bedýnky**“ s ovocem a zeleninou druhé jakosti o váze 2 kg za jednotnou cenu.

Lidl v rámci projektu „**S Lidlem šetříme jídlem**“ prodává 3kg bedýnky s ovocem a zeleninou (v roce 2022 takto zachráněno cca 4 800 tun) a nabízí chléb z předešlého dne se slevou 70 %.

Albert dlouhodobě a systematicky pracuje na snižování přebytků v prodejnách a dalším využití neprodaných potravin zejména pro lidskou spotřebu prostřednictvím darů do potravinových bank. Ve spolupráci s potravinovými bankami Albert v roce 2023 zavedl novinku – večerní darování jídla z obchodů přímo na stoly lidí v nouzi. V roce 2024 projekt přinesl meziroční navýšení darů o 10 %. Od roku 2020 řetězec Albert daroval potravinovým bankám po celém Česku 13 dodávek s chladicí vestavbou pro lepší svoz čerstvých potravin. Hypermarket Albert v pražských Nových Butovicích se stal první **zero food waste** prodejnou v Česku. Jehož součástí je také kantýna pro zaměstnance, kde pod rukama zkušeného šéfkuchaře vzniklo v roce 2024 více než 12 000 udržitelných obědů z potravinových přebytků. V rámci iniciativy „**Pomozte nám neplýtvat**“ zlevňuje Albert zboží před expirací o 30 %, u nebaleného pečiva před zavírací dobou o 50 %. Ve dvou desítkách prodejen Albert jsou

využívány speciální kompostéry, které mění neprodané potraviny nevhodné k darování na kompost. Společnost Albert se taktéž zavázala k snížení potravinového odpadu o 65 % do roku 2025 oproti výchozímu roku 2016.

Aplikace a platformy pro uzavírání dobrovolných dohod

Aplikace **Too Good To Go** vstoupila na český trh v červnu 2024. Aplikace založená v roce 2016 v Kodani má celosvětově přes 100 milionů uživatelů a pomohla zachránit více než 400 milionů jídel. Aplikace funguje na principu zprostředkování platformy pro zapojené podniky a obchody, kde mohou nabízet potraviny s blízkým datem spotřeby za sníženou cenu.

Platforma **Nesněženo** byla založena v roce 2020. Prostřednictvím této platformy, podobně jako u předchozí platformy Too Good To Go, podniky prodávají neprodané nebo s blížící se dobou spotřeby jídlo se slevou. V roce 2023 se připojil řetězec Penny.

Opatření h)

Podpora programů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti předcházení vzniku odpadů z potravin.

Hodnocení: OPATŘENÍ PLNĚNO

Tato podpora byla cílena a financována prostřednictvím specializovaných programů. MŽP podporuje projekty výzkumu a vývoje zaměřené na potravinové odpady a jejich omezování přes Technologickou agenturu České republiky (TA ČR).

Financování výzkumů

Projekty byly financovány primárně **Technologickou agenturou ČR** (např. Food Waste Prague z **programu Prostředí pro život**; Wasteful GENERATION z **programu Sigma**).

Akademický výzkum

MENDELU a Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy byly klíčovými řešiteli a partnery v řadě výzkumných a osvětových projektů.

Konkrétní programy

Projekt Centra environmentálního výzkumu: **Odpadové a oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost**, který aktuálně probíhá v programu TA ČR Prostředí pro život a kde je MŽP hlavním uživatelem výsledků projektu, se také řeší oblast potravinového odpadu a byla připravena metodika pro jejich měření na úrovni ČR. Dále probíhá analýza možností,

jak ještě více předcházet vzniku potravinového odpadu v různých fázích potravinového řetězce.

Aktuálně rovněž probíhá řešení projektu pod názvem **Podpora změny behaviorálních vzorců generace Z a návrh intervencí k prevenci plýtvání potravinami včetně hodnocení jejich impaktu**, který byl podpořen z programu Sigma a jedním z jeho hlavních výstupů bude vytvořená Metodika pro intervenční kampaň v oblasti redukce plýtvání potravinami.

Dále ve sledovaném období probíhal projekt **Efektivní a udržitelné nakládání s potravinovými odpady v obcích**, který byl podpořen z Programu prostředí pro život 1. Poskytovatelem dotace je TAČR. Cílem projektu je podpora prevence vzniku potravinových odpadů a zlepšení nakládání s nimi, zejména prostřednictvím nových nástrojů a opatření pro obce, průmyslové podniky, restaurace a velkoobchody s potravinami. Důraz je kladen na efektivní separaci a sběr biologicky rozložitelných odpadů, jako jsou potravinové zbytky, zahrádkářský odpad, listí a kávová sedlina. Tímto způsobem se přispívá k redukci odpadu na skládkách a podporuje se udržitelnost odpadového hospodářství. Řešitelem je VÚV a CENIA. Řešení projektu probíhalo během sledovaného období s přesahem do následujících let.

Ve sledovaném období probíhal taktéž výzkumný projekt **Prague Food Waste** spolufinancovaný TAČR a MŽP. Projekt se zaměřoval na prevenci snižování potravinového odpadu v domácnostech a ve stravovacích provozech příspěvkových organizací v Praze. Projekt, na kterém spolupracovaly organizace Zachraň jídlo, Mendelova univerzita v Brně a výzkumné organizace INESAN a GREEN Solution přinesl nejen ucelená data o plýtvání potravinami, ale rovněž poskytnul veřejné správě a dalším relevantním subjektům efektivní nástroje pro prevenci vzniku potravinového odpadu.

Závěr

Na základě provedeného hodnocení lze konstatovat, že **cíl předcházet vzniku potravinového odpadu a snižovat jeho množství na všech úrovních potravinového řetězce je průběžně plněn**. Mezi lety 2018-2024 se podařilo snížit celkovou produkci potravinového odpadu o 3,7 %, mezi lety 2021-2024 to bylo o 3 %. Vývoj produkce sice nebyl ve sledovaném období rovnoměrný, ovšem z dlouhodobého hlediska vykazuje mírně klesající trend.

Vývoj naznačuje, že realizovaná legislativní, ekonomická, organizační, osvětová a výzkumná opatření přispívají k postupnému naplňování stanoveného cíle.

Nejvýznamnějšího pokroku bylo dosaženo v oblasti:

- **rozvoje infrastruktury a činnosti potravinových bank**, včetně budování a modernizace skladových kapacit, pořízování svozové, manipulační, chladicí a mrazicí techniky a zajišťování provozních nákladů;
- **darování potravin a hotových pokrmů**, které umožňuje využít potravinové přebytky přednostně pro lidskou spotřebu a současně propojuje environmentální cíle se systémem potravinové a sociální pomoci;
- **spolupráce s obchodními řetězci, výrobci, distributory a provozovateli stravovacích služeb**, kteří postupně zavádějí vlastní preventivní opatření, systémy včasného zlevňování, darování přebytků a nabídku nestandardních nebo obtížně prodejných potravin;
- **osvětových a vzdělávacích aktivit**, zaměřených na domácnosti, školy, mladou generaci, gastronomické provozy i odbornou veřejnost;
- **podpory výzkumu, experimentálního vývoje a inovací**, zejména v oblasti měření potravinového odpadu, identifikace příčin jeho vzniku, ověřování behaviorálních intervencí a tvorby praktických metodik;
- **rozvoje digitálních nástrojů a platforem**, které usnadňují nabídku a převzetí neprodaných potravin, propojují dárce s příjemci a pomáhají předcházet tomu, aby se požitelné potraviny staly odpadem.

Souhrnně lze **všechny stanovené zásady a opatření vyhodnotit jako plněné**, přičemž dosažené výsledky potvrzují pozitivní vývoj v oblasti předcházení vzniku potravinového odpadu v České republice. Současně však ukazují, že další snižování nebude možné zajistit pouze jednotlivými projekty nebo osvětovými kampaněmi. Nezbytné bude dlouhodobé

a koordinované působení veřejné správy, výrobců, obchodníků, provozovatelů stravovacích služeb, výzkumných institucí, neziskových organizací i samotných spotřebitelů. Zachování a další rozvoj této spolupráce představují základní předpoklad pro pokračování pozitivního trendu a pro účinné naplňování cíle předcházet vzniku potravinového odpadu na všech úrovních potravinového řetězce.

Vzhledem ke změnám směrnice o odpadech, které v roce 2025 přinesly stanovení závazných cílů pro členské státy z hlediska redukce potravinového odpadu do roku 2030, bude nutné v dalším období všechny nastavené procesy dále zlepšovat a prohlubovat.